

ΣΤΕ 3262/2010 [Παράνομη ΕΠΟ λατομείου σε λατομική περιοχή, για την οποία έχει εγκριθεί ΕΠΜ]

Περίληψη

-Δεν είναι νόμιμη πράξη έγκρισης περιβαλλοντικών όρων λατομείου εντός λατομικής περιοχής, στα όρια της οποίας, περιελήφθηκε ανεπίτρεπτα πριν από το έτος 2001 ιδιωτική δασική έκταση. Δεν είναι επίσης νόμιμη διότι το λατομείο ευρίσκεται σε περιοχή για την οποία έχει εγκριθεί ΕΠΜ, χωρίς, όμως, να επακολουθήσει ή έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος. Μετά την ακύρωση της Ε.Π.Ο. αποβαίνει ακυρωτέα και η πράξη, με την οποία επιτράπηκε η επαναλειτουργία του λατομείου, δεδομένου ότι αυτή προϋποθέτει τη νόμιμη έκδοση της πρώτης.

Βασικές σκέψεις

2. Επειδή, με την αίτηση αυτή ζητείται η ακύρωση α) της υπ' αριθ. Α.Π. οικ. 168024/2274/6-6-2007 κοινής αποφάσεως των Υπουργών ΠΕΧΩΔΕ, Ανάπτυξης, Αγροτικής Ανάπτυξης-Τροφίμων και Πολιτισμού, με την οποία εγκρίθηκαν οι περιβαλλοντικοί όροι εκμεταλλεύσεως λατομείου αδρανών υλικών και συνοδών έργων της εταιρείας ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΛΑΤΟΜΕΙΑ Α.Ε. (πρώην ΤΡΙΓΩΝΟΝ ΑΕΒΤΕ) σε έκταση 111.300, 58 τετρ. μέτρων, στην θέση «Μαύρα Βουνά» Αράξου Δήμου Λαρισσού Αχαΐας, και β) της υπ' αριθ. πρωτ. ΔΑ.Φ25/2091/8-6-2007 αποφάσεως του Νομάρχη Αχαΐας, με την οποία ανεκλήθη προηγούμενη απόφασή του περί προσωρινής απαγορεύσεως λειτουργίας του λατομείου και επετράπη η επαναλειτουργία του. Στην δίκη παρεμβαίνει παραδεκτώς υπέρ του κύρους των προσβαλλόμενων πράξεων η δικαιούχος της εγκρίσεως εταιρεία.
3. Επειδή, οι λοιποί αιτούντες, φυσικά πρόσωπα, φερόμενοι, κατά τα προσκομισθέντα από αυτούς στοιχεία, ως κάτοικοι του Δ.Δ. Αράξου Δήμου Λαρισσού και κύριοι ακινήτων πλησίον της περιοχής του λατομείου, με έννομοσυμφέρον ασκούν την κρινομένη αίτηση. Ομοίως, με έννομο συμφέρον ασκείται η αίτηση και από το ν.π.ι.δ. με την επωνυμία «Αγροτικός Συνεταιρισμός Αράξου», το οποίο εδρεύει στον Άραξο και έχει, κατά το προσκομιζόμενο καταστατικό του, ως σκοπό την προάσπιση της οικονομικής, κοινωνικής και πολιτιστικής αναπτύξεως των μελών του, εφ' όσον αυτό ισχυρίζεται ότι η επίμαχη δραστηριότητα προκαλεί ρύπανση, που επιδρά δυσμενώς στις καλλιέργειες και θίγει τα επαγγελματικά συμφέροντα των μελών του. Όλοι δε οι ανωτέρω αιτούντες ομοδικούν παραδεκτώς, εφ' όσον προβάλλουν κοινούς λόγους ακυρώσεως, στηριζόμενους στην αυτή νομική και πραγματική βάση.

4. Επειδή, κατά το προ της συνταγματικής αναθεώρησης του έτους 2001 καθεστώς, δεν ήταν επιτρεπτή, κατά την έννοια του άρθρου 24 παρ. 1 του Συντάγματος, όπως ίσχυε, η μεταβολή της μορφής ιδιωτικών δασικών εκτάσεων ούτε για την δημιουργία λατομικής περιοχής. Η δε επακολουθήσασα ως άνω συνταγματική μεταβολή δεν παρέσχε, πάντως, αναδρομικό συνταγματικό έρεισμα σε πράξεις καθορισμού λατομικών περιοχών εντός ιδιωτικών δασικών εκτάσεων, που είχαν εκδοθεί πριν από την συνταγματική αναθεώρηση, κατά παράβαση των σχετικών συνταγματικών ορισμών, όπως αυτοί ίσχυαν κατά τον χρόνο εκδόσεως των πράξεων αυτών (βλ. ΣτΕ 1062/2003, 3912/2008). Περαιτέρω, η απόφαση καθορισμού λατομικής περιοχής, κατά το άρθρο 3 παρ. 1 έως 4 του ν. 1418/1984 (Α' 43), όπως το άρθρο αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 3 του ν. 2115/1993 (Α' 15), έχει κανονιστικό χαρακτήρα, και, επομένως, το κύρος της μπορεί να ελέγχεται παρεμπιπτόντως επ' ευκαιρία προσβολής ατομικών πράξεων που στηρίζονται σ' αυτήν (βλ. ΣτΕ 3912/2008, 4006/2004, 1986/2002, 3395/2001 κ.ά.), όπως είναι και η έγκριση των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας λατομείου εντός λατομικής περιοχής.
5. Επειδή, εξ άλλου, κατά την έννοια των διατάξεων των παραγράφων 3 και 5 του άρθρου 18 και των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 21 του ν. 1650/1986 (Α' 160), η διοικητική διαδικασία χαρακτηρισμού και οριοθετήσεως περιοχών ως εμπίπτουσών σε μία από τις κατηγορίες του άρθρου 18 του ν. 1650/1986, καθώς και καθορισμού των κατά περίπτωση αναγκαίων όρων και περιορισμών στις χρήσεις γης, στην δόμηση, την εκτέλεση έργων και την άσκηση δραστηριοτήτων περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, α) την σύνταξη και έγκριση ειδικής περιβαλλοντικής μελέτης, με την οποία πρέπει να τεκμηριώνεται η σημασία της προς προστασία περιοχής ή στοιχείου της φύσεως αλλά και να εξετάζεται η αναγκαιότητα λήψεως μέτρων προστασίας και β) την έκδοση, βάσει των πορισμάτων της μελέτης αυτής, του προεδρικού διατάγματος χαρακτηρισμού της περιοχής και επιβολής των ως άνω μέτρων. Εφ' όσον δε η Διοίκηση θεωρήσει ότι μία περιοχή ή στοιχείο της φύσεως συγκεντρώνει, κατ' αρχήν, τις προϋποθέσεις για να τύχει της προστασίας των ως άνω διατάξεων και κινήσει την διαδικασία συντάξεως της οικείας περιβαλλοντικής μελέτης, δεν επιτρέπεται η χορήγηση αδείας και εγκρίσεως για την εκτέλεση έργων ή την άσκηση δραστηριοτήτων που είναι δυνατόν να έχουν ουσιώδη επίδραση στα προς διατήρηση στοιχεία, πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος χαρακτηρισμού της περιοχής και καθορισμού των όρων προστασίας της, η οποία, στην περίπτωση αυτή, είναι υποχρεωτική, εκτός εάν υπάρξει αιτιολογημένη διαπίστωση, με βάση την σχετική περιβαλλοντική μελέτη, ότι δεν συντρέχουν οι κατά νόμο προϋποθέσεις χαρακτηρισμού ή καθορισμού ειδικών όρων προστασίας. Δεν αρκεί δε, ειδικότερα, για την χορήγηση της κατά τα ανωτέρω αδείας ή εγκρίσεως το γεγονός ότι, ενδεχομένως, στην υπό σύνταξη

- ή και ήδη συνταγείσα και εγκριθείσα ειδική περιβαλλοντική μελέτη μία συγκεκριμένη κατηγορία έργων ή δραστηριοτήτων προβλέπεται ως ανεκτή, υπό όρους ή και χωρίς όρους, εφ' όσον, πάντως, ο καθορισμός των αναγκαίων μέτρων προστασίας απόκειται στο υπό έκδοση προεδρικό διάταγμα χαρακτηρισμού, με το οποίο η Διοίκηση μπορεί, κατ' εκτίμηση των διαπιστώσεων της μελέτης ή άλλων στοιχείων, να χωρήσει, αντιθέτως, σε απαγόρευση της εν λόγω κατηγορίας έργων ή δραστηριοτήτων ή στην θέσπιση διαφορετικών όρων και προϋποθέσεων γι' αυτήν (ΣτΕ 2213/2006, 293/2009).
6. Επειδή, όπως προκύπτει από τα στοιχεία του φακέλου, με την πρώτη προσβαλλομένη πράξη ενεκρίθησαν οι περιβαλλοντικοί όροι εκμεταλλεύσεως λατομείου της παρεμβαινούσης εταιρείας στην θέση «Μαύρα Βουνά» Αράξου Αχαΐας. Το λατομείο αυτό ευρίσκεται εντός λατομικής περιοχής, που καθορίσθηκε με την υπ' αριθ. Α39417/2-12-1985 απόφαση του Νομάρχη Αχαΐας (Β' 818), όπως αυτή τροποποιήθηκε, ως προς τα όρια της λατομικής περιοχής, με την υπ' αριθ. Φ.27/1516/4-6-1992 απόφαση του αυτού Νομάρχη (Β' 493). Η έκταση του λατομείου, όπως αναφέρεται στην ως άνω Α39417/2-12-1985 νομαρχιακή απόφαση και στην υπ' αριθ. 2950/13-9-1994 απόφαση της Διευθύνσεως Δασών Αχαΐας είναι ιδιωτική δασική. Εξ άλλου, η έκταση του λατομείου εμπίπτει στα όρια της ευρύτερης περιοχής των βιοτόπων Δάσους Στροφυλιάς και Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου, η οποία αποτελεί υδροβιότοπο προστατευόμενο κατά τους ορισμούς της διεθνούς συμβάσεως Ραμσάρ, που κυρώθηκε με το ν.δ. 191/1974, καθώς επίσης και Τόπο Κοινοτικής Σημασίας (ΤΚΣ-SCI), κατά την έννοια της οδηγίας 92/43/ΕΟΚ (L 206/22-7-1992, οδηγία «NATURA 2000»), ο οποίος ενετάγη με την υπ' αριθ.2006/613/ΕΚ απόφαση της Επιτροπής ΕΕ (L 259/21-9-2006) στο οικείο ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο, με κωδικό αριθμό GR2320001. Για την περιοχή έχει εκδοθεί η υπ' αριθ. 66289/25-6-1993 κοινή υπουργική απόφαση (κ.υ.α.) «Μέτρα για την προστασία των βιότοπων Δάσους Στροφυλιάς (Ν. Αχαΐας-Ν. Ηλείας, Λιμνοθάλασσας Κοτυχίου (Ν. Ηλείας) και της ευρύτερης περιοχής τους» (Β' 506). Η έκταση του λατομείου εμπίπτει στην Β' Ζώνη προστασίας της περιοχής (Περιφερειακή Ζώνη), στην οποία, κατά την περ. II.A. 10 του άρθρου 3 αυτής, επιτρέπεται η λατομική δραστηριότητα στην έχουσα ήδη καθορισθεί λατομική περιοχή. Πλην όμως, η ως άνω κ.υ.α. ίσχυσε, κατά ρητή πρόβλεψη του άρθρου 8 αυτής, εν όψει εκδόσεως του κατά το άρθρο 21 παρ. 1 και 2 του ν. 1650/1986 προεδρικού διατάγματος χαρακτηρισμού της περιοχής ως προστατευόμενης, μόνο για μία διετία από τη δημοσίευση της στην ΕτΚ, παραταθείσα για ένα έτος με την υπ' αριθ. 68246/2499/20-3-1996 νεώτερη κ.υ.α (Β' 303), έκτοτε δε έπαυσε να ισχύει. Μεταγενεστέρως, με την υπ' αριθ. πρωτ. οικ. 126187/2011/25-5-2003 απόφαση του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του Υπουργείου ΠΕΧΩΔΕ, εγκρίθηκε Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (ΕΠΜ) της προστατευόμενης περιοχής, με την οποία προτείνεται, μεταξύ άλλων, να

- επιτραπεί η συνέχιση της εξορυκτικής λατομικής δραστηριότητας εντός της καθορισμένης λατομικής ζώνης μέχρι την 31-12-2014, από δε την 1-1-2015 να καταργηθεί η λατομική ζώνη και να ενταχθεί στην Ζώνη Α' προστασίας της φύσης, δεν επακολούθησε, όμως, η έκδοση του κατά το άρθρο 21 του ν. 1650/1986 προεδρικού διατάγματος χαρακτηρισμού της περιοχής και καθορισμού των όρων προστασίας της.
7. Επειδή, με τα δεδομένα αυτά, η πρώτη προσβαλλόμενη πράξη δεν είναι νόμιμη, το μεν διότι με αυτήν εγκρίθηκαν περιβαλλοντικοί όροι λατομείου εντός λατομικής περιοχής, στα όρια της οποίας, ελεγχόμενης, ως προς το κύρος της, παρεμπιπτόντως, περιελήφθη ανεπιτρέπτως πριν από το έτος 2001 ιδιωτική δασική έκταση, το δε διότι το λατομείο ευρίσκεται σε περιοχή για την οποία έχει εγκριθεί ΕΠΜ, χωρίς, όμως, να επακολουθήσει ή έκδοση του σχετικού προεδρικού διατάγματος. Δεν ασκεί δε επιρροή ούτε το γεγονός ότι με την υπ' αριθ. 66289/25-6-1993 κ.υ.α. είχε επιτραπεί η συνέχιση της λειτουργίας λατομείων στην λατομική περιοχή, εφ' όσον, πάντως, η εν λόγω κ.υ.α. έπαυσε προ πολλού να ισχύει, ούτε το γεγονός ότι η συνέχιση της λειτουργίας αυτής προβλέπεται στην εγκριθείσα ΕΠΜ, εφ' όσον, πάντως, δεν εκδόθηκε το κατά νόμο προεδρικό διάταγμα. Για τους λόγους αυτούς, οι οποίοι βασίμως προβάλλονται με την κρινομένη αίτηση, πρέπει να ακυρωθεί η εν λόγω πράξη. Κατόπιν τούτου, αποβαίνει ακυρωτέα και η δεύτερη προσβαλλόμενη πράξη, με την οποία επετράπη η επαναλειτουργία του λατομείου, δεδομένου ότι αυτή προϋποθέτει την νόμιμη έκδοση της ήδη, κατά τα προεκτεθέντα, ακυρωθείσης εγκρίσεως των περιβαλλοντικών όρων λειτουργίας του λατομείου.
  8. Επειδή, κατόπιν τούτων, η κρινομένη αίτηση πρέπει να γίνει δεκτή ως προς τους αιτούντες, ως προς τους οποίους ασκήθηκε παραδεκτώς, και να απορριφθεί, κατά το αντίστοιχο μέρος η παρέμβαση.